

Posudek oponenta habilitační práce

Masarykova univerzita	
Fakulta	Právnická
Obor řízení	Občanské právo
Uchazeč	JUDr. Petr Lavický, Ph.D.
Pracoviště uchazeče	Právnická fakulta Masarykovy univerzity
Habilitační práce (název)	<i>Důkazní břemeno v civilním řízení soudním</i>
Oponent	prof. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.
Pracoviště oponenta	Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

Na základe menovacieho dekrétu predsedníčky habilitačnej komisie prof. JUDr. Aleny Winterovej, CSc. zo dňa 30.1.2017, č.j.: MU-AK/119304/2016/439912, podávam ako oponent nasledovný posudok:

Text posudku

Aktuálnosť zvolenej témy:

Dokazovanie nepochybne tvorí najpodstatnejšiu časť civilného procesu. A to tak z hľadiska dĺžky jeho trvania, ako aj jeho významu pre rozhodnutie o predmete konania. Problematika dôkazného bremena preto nemôže byť nová. Ale môže a ako to dokazuje aj posudzovaná práca, byť vysoko aktuálna.

Hoci sa predmetnej téme venovali viacerí významní odborníci z procesného práva, ich rozdielne závery sú len dôkazom toho, že výber témy uchádzačom nie je náhodný, ani nadbytočný, ale práve naopak, možno ho považovať za veľmi vhodný, najmä v súvislosti s otázkou rekonštrukcie, ktorá v Českej republike už dlhší čas zamestnáva relevantné subjekty. Problematika dôkazného bremena totiž preniká do základných princípov civilného procesu, najmä princípu právnej istoty, princípu predvídateľnosti práva, princípu prejednávacieho, princípu vyšetrovacieho a princípu voľného hodnotenia dôkazov.

Systematika práce:

Práca je rozdelená na 10 kapitol, každá z nich ešte na ďalšie podkapitoly. Hoci delenie práce na tak veľa kapitol možno označiť ako neštandardné, nemožno to považovať za nedostatok práce. A to z toho dôvodu, že autor každému pojmu, ktorý je významný z hľadiska dôkazného bremena, venuje osobitnú kapitolu, čím zabezpečuje prehľadnosť výkladu s logickou postupnosťou. Výklad v každej kapitole je robený na primerane podobnej podrobnej úrovni, čo svedčí o vyváženosti hĺbky spracovania jednotlivých problémov.

Desiatu kapitolu autor správne venuje zhrnutiu vlastných najdôležitejších záverov, čím umocňuje ich význam.

Odborná úroveň práce:

Autor vtáhuje čitateľa do deja pomaly, nenápadne, avšak s postupným gradovaním problémov a argumentácie.

Vysoko pozitívne hodnotím značnú teoretickú hodnotu diela, ktorá je výsledkom práce s veľkým počtom citovaných myšlienok, ktoré bolo obtiažne vyhľadať, identifikovať, vyabstrahovať a zoradiť do logickej postupnosti.

Osobitné pozitívne hodnotenie si zaslúži kritické citovanie preberaných myšlienok nielen najvyšších súdnych autorít, ale aj výrazných osobností vedy civilného procesného práva, ktoré je však robené taktne, na úrovni, bez zbytočných konfrontácií, bez nároku na vyhradzovanie si práva na správnosť vlastného názoru, s podrobnou, rozmanitou, do hĺbky idúcou, zrozumiteľnou a logicky podanou argumentáciou, ktorej by bolo možné len s veľkou námahou niečo vytknúť.

Na názornejšie doplnenie svojich teoretických výkladov autor používa vhodné, dostatočne početné a jednoznačné príklady, čím zvyšuje pravdepodobnosť správneho pochopenia jeho argumentácie.

Autor sa výborne zhostil svojho zámeru podať dôkladne a podrobne prepracovanú argumentáciu. A to až tak, že na každú otázku, ktorá čitateľovi pri čítaní textu napadne, je neskôr v texte podaná odpoveď. Autor sa tak nevyhol odpovedi na žiadnu otázku, ktorá s rozoberanou témou súvisela. A to ani pri takých ťažkých teoretických výkladoch, ktoré sa týkali vzťahu abstraktného a konkrétneho dôkazného bremena cez líniu objektívneho a subjektívneho dôkazného bremena.

Za veľmi prínosný považujem výklad okolo stavu non liquet spočívajúci v tom, že ani napriek úsiliu sa nepodarilo objasniť niektorý zo znakov skutkovej podstaty právnej normy. V zmysle kontinuity záverov autora to znamená, že sudca nenadobudne vnútorné presvedčenie ani o pravdivosti, ani o nepravdivosti zisťovaného skutkového stavu a ďalšie dokazovanie už nie je možné. O význame tohto stavu pre rozhodnutie súdu svedčí aj množstvo teórií, ktoré autor popísal a zaujal k nim vlastné stanovisko. S jeho záverom, že na prekonanie tohto stavu je nevyhnutná existencia ďalšieho pravidla (fikcie pozitívnej alebo negatívnej), ktoré dáva súdu pokyn, ako má rozhodnúť, ak sa mu nepodarilo objasniť skutkový stav, možno súhlasiť.

Zaujímavé a podnetné sú však aj ďalšie výklady, napr. o miere dôkazu z pohľadu vnútorného presvedčenia sudcu, o delení dôkazného bremena, o obrátení dôkazného bremena, o rozlišovaní medzi uplatnením námietok a popierania, o sudcovskom dotváraní práva a tak ďalej.

Celkovo prácu hodnotím ako vydarené dielo, ktoré je napísané na vysokej vedeckej úrovni. Autor v nej použil všetky zásadné vedecké metódy, ktoré sú typické pre právnu vedu, ako napr. metódu komparácie, syntézy, analýzy, indukcie a dedukcie.

Dielo predstavuje dôkladnú analýzu dielčích prvkov v procese dokazovania. Množstvo otázok, ktoré autor vygeneroval a následne dôkladne, veľmi podrobne spracoval, sú len dôkazom jeho zodpovedného prístupu k spracovaniu zvolenej problematiky a súčasne aj dôkazom toho, akú náročnú a súčasne zodpovednú úlohu plní sudca v tejto fáze civilného procesu.

Práca s literatúrou a judikatúrou:

Autor pracuje s rozsiahlou literatúrou, monografickou aj časopiseckou, domácou aj zahraničnou, najmä z nemecky hovoriacich krajín. Pozitívne možno hodnotiť, že autor sa pokúsil ku každej rozoberanej otázke nájsť čo možno najviac publikovaných myšlienok, názorov, ktoré komparuje, vyvodzuje z nich závery a v prípade potreby aj podrobne argumentačne vydarenej kritike. Podobne pracuje aj s dostupnou judikatúrou.

Čo sa týka citovania dostupnej literatúry, toto je robené v súlade s citačnou normou pri súčasnej ochrane práva autora aj vydavateľa.

Formálna stránka práce:

Formálna stránka práce nevykazuje žiadne nedostatky, ani čo sa týka samotného písomného prejavu autora.

Otázky oponenta na obhajobe habilitačnej práce

V súvislosti s antidiskriminačnými spormi sa v literatúre aj v judikatúre hovorí o obrátenom dôkaznom bremene. Zaujímalo by ma preto názor autora na túto otázku.

Aj druhá otázka sa týka antidiskriminačných sporov, ktoré sú v Slovenskej republike zaradené medzi spory s ochranou slabšej strany. V Civilnom sporovom poriadku SR (zákon č. 160/2015 Z.z.) je v § 312 zakotvené, že: „Žalobca môže predložiť alebo označiť všetky skutočnosti a dôkazy na preukázanie svojich tvrdení najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej. Ustanovenia o sudcovskej koncentrácii konania a zákonnej koncentrácii konania sa nepoužijú.“ Z uvedeného vyplýva, že voči žalovanému (osobe, ktorá sa mala podľa žalobcu dopustiť diskriminujúceho konania) sa sudcovská aj zákonná koncentrácia uplatňuje, čo znamená, že v určitom okamihu konania zaniká jeho právo uvádzať nové skutočnosti alebo navrhovať nové dôkazné prostriedky, kým právo žalobcu naďalej existuje. Ako autor vidí ochranu žalovaného v situácii, ak žalobca toto svoje právo využije a uvedie novú, pre rozhodnutie veci relevantnú skutočnosť, na jej preukázanie navrhne nový dôkazný prostriedok, po vykonaní ktorého sudca nadobudne vnútorné presvedčenie, že skutočnosť bola preukázaná?

Záver

Habilitačná práca **JUDr. Petra Lavického, Ph.D., Důkazní břemeno v civilním řízení soudním**

splňa

požiadavky štandardne kladené na habilitačné práce v odbore občianske právo.

V Bratislave, dňa 19.3.2017